

20. 1. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Problematika zákonné úpravy styku osoby blízké s nezletilým dítětem

Je to zpravidla rodič, jemuž nebylo nezletilé dítě svěřeno do výlučné péče, který je ke styku s ním především oprávněn. Není však jedinou osobou, které zákon právo stýkat se s nezl. dítětem v současné době přiznává. Nezřídka se tak můžeme setkat s tím, že soudy projednávají úpravu styku mezi nezl. dítětem a prarodičem, sourozencem, či dokonce biologickým otcem, jež však není zapsán v rodném listě dítěte.

Oproti staré právní úpravě obsažené v § 27 zákona č. [94/1963](#) Sb., zákon o rodině, kdy mimo rodičů dítěte měly právo stýkat se s dítětem výslovně pouze jen prarodiče a sourozenci, s přijetím zákona č. [89/2012](#) Sb., nového občanského zákoníku (dále jen „NOZ“) v současné době došlo k významnému rozšíření okruhu osob oprávněných ke styku s nezl. dítětem, které výrazně přispělo k tomu, aby bylo právo na rodinný život zakotvené v čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv, jakož i v čl. 10 Listiny základních práv a svobod efektivněji naplňováno.

Úpravu styku osoby blízké lze v současné právní úpravě nalézt v § 927 NOZ, který stanoví: „Právo stýkat se s dítětem mají osoby příbuzné s dítětem, ať blízce či vzdáleně, jakož i osoby dítěti společensky blízké, pokud k nim dítě má citový vztah, který není jen přechodný, a pokud je zřejmé, že by nedostatek styku s těmito osobami pro dítě znamenal újmu. Také dítě má právo se stýkat s těmito osobami, pokud tyto osoby se stykem souhlasí.“ Vedle nového občanského zákoníku, lze úpravu styku s osobami odlišnými od rodičů nalézt rovněž i v mezinárodní smlouvě, kterou je Česká republika vázána, a sice v Úmluvě o styku s dítětem, vyhlášené pod č. [91/2005](#) Sb. m. s., která v čl. 5 odst. 1 výslovně stanoví: „Pokud to je v nejlepším zájmu dítěte, lze rozhodnout o styku mezi dítětem a osobami jinými než jeho rodiči, které mají s dítětem rodinná pouta.“

Jak vyplývá z výše uvedeného, právo stýkat se s nezl. dítětem je v současné době za určitých podmínek přiznáno vedle osob příbuzných, rovněž i dalším osobám, které jsou dítěti tzv. společensky blízké. Definici daného termínu lze nalézt v komentáři Hrušáková, Králíčková, Westphalová a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975), 1. vydání, 2014, s. 1173, dostupné z [www.beck-online.cz](#), jež se k dané problematice vyjadřuje následovně: „Předpokladem úpravy styku je existence rodinné vazby, konkrétně citového vztahu, který není jen přechodný, vykazuje znaky trvalé vazby (jde o vytvořený vztah důvěry, nestačí delší dobu trvající sociální kontakt). Dlouhodobost a pevnost citového vztahu je třeba vždy vyložit ke konkrétní osobě a v konkrétních skutkových okolnostech. Předpokladem je, že tato osoba fakticky vykonávala péči o dítě, starala se o ně, dítě svojí péčí pozitivně ovlivňuje a obohacuje. Je také možné, že citové pouto bylo bráněním ve styku s dítětem, popřípadě prostým plynutím času, přetrženo, poté je rozhodující, zda rodinný vztah mezi dítětem a sociálně blízkou osobou lze opět navázat.“

Lze poukázat na zvláštní postavení v okruhu osob oprávněných ke styku s nezl. dítětem vedle rodičů, které bylo ještě v nedávné době velmi diskutabilním, které přísluší biologickému otci, který není zapsán v rodném listu nezl. dítěte. Problematickou se jeví tato otázka, především z důvodu toho, že nehledě na skutečnost, zda má biologický otec k nezl. dítěti vytvořenou plnohodnotnou rodinnou vazbu a o nezl. dítě pečuje, je biologický otec v důsledku absence matričního zápisu v rodném listu nezletilého v současné době právně považován nikoliv za rodiče, ale pouze za osobu mající s dítětem rodinný vztah, a sice za osobu blízkou. Navzdory předchozí právní úpravě jakož i dřívější judikatuře však současný občanský zákoník zakotvuje právo biologického otce, který není uveden v rodném listě a jehož otcovství doposud nebylo žádným ze způsobů předvídaných právním řádem právoplatně určeno, domáhat se úpravy styku s nezl. dítětem u příslušného soudu, jakožto osoba dítěti společensky blízká, tak jak to předvídá občanský zákoník v ust. § 927.

Uvedený závěr přitom lze nalézt již v nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 4160/12 ze dne 23. dubna 2013, ve kterém Ústavní soud i přes v té době zákonem omezený okruh osob oprávněných stýkat se vedle rodičů s nezletilým dítětem, dospěl k závěru, na základě kterého přiznal právo domáhat se úpravy styku s nezl. rovněž i biologickému otci, který nebyl zapsán v rodném listě z důvodu zapsání otce nebiologického, v jehož prospěch nesvědčila žádná z otcovských domněnek. Důvodem, na základě kterého Ústavní soud dospěl k tomuto, v té době průlomovému rozhodnutí, přitom byla skutečnost, že biologické otcovství muže domáhajícího se úpravy styku s nezl. dítětem, nebylo v průběhu řízení nikým zpochybněno.

Není to však pouze biologický otec, kdo se dle nové právní úpravy může soudní úpravou styku s nezl. dítětem úspěšně domáhat. Jak vyplývá z výše uvedeného komentáře k předmětnému ustanovení § 927 NOZ, toto právo náleží i osobě, která má k nezl. dítěti citový vztah, který není jen přechodný, a tedy zde existuje prokazatelná rodinná vazba. Vedle biologického otce, je to tak např. i druh či družka dlouhodobě pečující o nezl. dítě svého partnera, který by byl bez ohledu na jakékoliv biologické vazby k nezl. dítěti, za předpokladu prokázání existence rodinného pouta ke styku s nezl. dítětem zjevně oprávněn.

Závěrem je možné konstatovat, že nová právní úprava styku nezl. dítěte s osobou blízkou přináší do českého právního řádu v souladu s mezinárodní úpravou dané problematiky potřebnou flexibilitu, která je pro oblast rodinného práva toliko typická, a která umožní dosáhnout úpravy styku s nezl. dítětem i pro osoby tzv. nepřibuzné, které by na základě předchozí právní úpravy, nehledě na jejich faktický citový vztah k nezl. dítěti, neměli takřka žádnou možnost se jakéhokoliv styku s nezl. dítětem vůbec domoci.

JUDr. David Řezníček, Ph.D., LL.M.

Mgr. Alena Hejná

U Černé věže 66/3
370 01 České Budějovice

Tel.: +420 386 323 247

Fax: +420 383 839 361

e-mail: recepce@reznicek.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)